

Comunicat de presă

26 martie 2014

Avizul Curții Constituționale și opinia Comisiei de la Veneția confirmă amendamentele Forumul Constituțional

Pe baza propunerilor din cadrul Raportului Forumului Constituțional, reprezentanții Forumului Constituțional au susținut în cadrul *Comisiei comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea propunerii legislative de revizuire a Constituției României* peste 120 de amendamente de revizuire a Constituției. La finalul primei faze a lucrărilor au fost aprobate 34 de amendamente inițiate de Forumul Constituțional și 39 alte amendamente însușite sau propuse într-o formulare similară sau parțial similară, de membrii Comisiei. În consecință, din cele aproximativ 130 de amendamente aprobate, aproximativ 55% au fost propuse sau susținute de Forumul Constituțional.

Ne manifestăm satisfacția că în urma analizei textului de modificare realizate de Consiliul Legislativ și de către Curtea Constituțională toate amendamente au fost declarate constituționale, cu o singură excepție.

Această excepție se referă la Clarificarea rolului Avocatului Poporului - Art. 58 (1) unde definirea mai clară a rolului acestei instituții poate fi interpretată ca o limitare a sferei de acțiune. De asemenea, în aceeași direcție Curtea Constituțională a cerut eliminarea tezei a treia din alin.(1¹) propus a fi introdus în art.58;

Pe de altă parte, ne manifestăm tristețea cu privire la neluarea în considerare a argumentului adus de Forumul Constituțional cu privire la faptul că în cel mai recent tratat al UE se folosește sintagma dizabilitate – care include atât termenul de handicap, dar și alte afecțiuni care nu sunt categorisite drept handicap - **In conformitate cu Tratatul de la Lisabona, termenul de dizabilitati a fost introdus după cum urmează:** *The following Article 5b shall be inserted: ‘Article 5b In defining and implementing its policies and activities, the Union shall aim to combat discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation.* În acest sens, modificarea Art.50 – nu conduce la o restrângere a unor drepturi și libertăți, ci la o extindere a

acestora la noi categorii de persoane. Oricum, acest aspect se poate reglementa ușor prin reformularea articolului astfel încât să se refere la persoane cu handicap și alte dizabilități.

Aceasta interpretare este apreciată și în Raportul Comisiei de la Veneția *Article 50 contains guarantees for persons with disabilities, which is welcomed* (Comisia de la Veneția, p. 15). De asemenea, în cadrul Raportului Comisiei de la Veneția au fost realizate doar un număr limitat de observații și sugestii cu privire la aceste amendamente. Reiterăm cele mai importante amendamente aprobate care au fost propuse de Forumul Constituțional menționăm:

- Introducerea interzicerii discriminării – Art. 4 (2)
- Protecția constituțională a persoanelor conduse administrativ – Art. 23(8)
- Întărirea dreptului la apărare - Art. 24(2)
- Garantarea datelor cu caracter personal Art. 26 (3) –
 - *This is a welcome proposal since these are valuable safeguards reflecting contemporary threats to privacy.* (Comisia de la Veneția p. 11)
- Clarificarea cu privire la instanțele de judecată care pot emite mandate de percheziție - Art. 27 (3)
 - *While noting that the proposal might need some clarification, the Venice Commission stresses that such aspects are not necessarily a matter for constitutional regulation.*
- Interzicerea generalizată a învrăjbirii religioase în cadrul societății Art. 29 (4)
 - *This more general provision is welcome as a more comprehensive prohibition against religious hatred than the existing provision which only regulates the conduct of religious denominations amongst themselves. Care should, however, be taken that it is not abused to prevent legitimate public debate.*” (Comisia de la Veneția, p. 12)
- Introducere respectării principiului interesului superior al copilului în educarea copiilor - Art. 29 (6)
- Extinderea protecțiilor privind libertatea presei Art. 30 (3-5, 8)
 - *Given the key role played by the media in forming public opinion, there is a strong argument to be made for ensuring public information concerning the ownership of media organs.* (Comisia de la Veneția, p. 12)
- Introducerea obligației autorităților de a informa prompt persoanele cu privire la problemele de interes public - Art. 31 (2) –
 - *74. The amendment in §2 is a welcome proposal. It is recommended to specify what is meant by the requirement that draft normative acts be “submitted to public*

debate”, i.e which normative acts should be submitted to public consultation and by which means. In addition, this provision, regulating one of the stages in the legislative process, should be placed under the specific Chapter devoted to this matter and not under the right to information. (Comisia de la Veneția, p. 13)

- Obligatorietatea dezbaterii publice a proiectelor de acte normative Art. 31
- Introducerea formării profesionale și continue în definiția constituțională a educației - Art. 32 (1), precum și stabilirea scopului acesteia – dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale - Art. 32 (1.1) –
 - *75. According to proposed §9, the state ensures “freedom of religious education, according to the specific requirements of each denomination”. It is recommended that the right not to take part in religious education be also guaranteed. (Comisia de la Veneția, p. 13)*
- Responsabilitatea statului privind stabilirea și monitorizarea standardelor de calitate în educație – Art. 32 (6)
- Garantarea dreptului la cultură și dreptului tuturor persoanelor de a participa la viața culturală – Art. 33 (1) –
 - *However, the proposed provisions lack clarity and may raise issues of interpretation. In particular, the notion of “spiritual identity” is too vague, as is the duty of the state to ensure “the preservation of spiritual identity”. The interrelation between these provisions and the constitutional guarantees for freedom of conscience might be problematic: could article 33 be used to make proselytising or even criticism of religious ideas unlawful? Also, it is difficult to see how the duty to “ensure the preservation of spiritual identity” in §3 relates to that of promoting “the diversity of cultural expression” in new §(31). Such vague and sensitive notions should be avoided in a constitutional text or adequately specified. (Comisia de la Veneția p. 13)*
- Promovarea diversității expresiilor culturale și încurajării dialogului intercultural - Art. 33 (4)
- Introducerea protecției, utilizării durabile și refacerii patrimoniului natural Art. 35 (2)
- Interzicerea militării împotriva respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului - Art. 40 (2)
 - *83. Also, article 40(2) does not seem to take into account the distinction made by the Venice Commission between the objectives and activities of political parties when it comes to the criteria for the prohibition or dissolution of parties. A comparative overview shows that “only a few states prohibit party objectives and opinions as such.*

It is more common that the national criteria refer to illegal means, such as the use of violence. But the most common model in those countries that have rules on party prohibition is that prohibition requires both unlawful means (activities) and illegitimate ends (objectives). (Comisia de la Veneția, p. 14)

- Extinderea dreptului la protecție socială la toate raporturile de muncă - Art. 41 (2)
- Extinderea principiului egalității între femei și bărbați la orice tip de remunerație pentru munca prestată – Art. 41 (4)
- Clarificarea dreptului la despăgubire - Art. 52 (1)
- Introducerea obligativității precizării unei limite pentru restrângerea unor drepturi și libertăți – Art. 53 (2)
 - *This article is of key importance for the effective enjoyment by all of fundamental rights and freedoms. Its provisions should indicate more clearly which rights and freedoms may be restricted and include a list of non-limitable rights. The limitation clauses should be brought into CDL-AD(2014)010 - 16 - harmony with those of the ECHR, including as regards permissible derogations in time of emergency and legal effects of a state of emergency on the enjoyment of fundamental rights and freedoms. (Comisia de la Veneția, p. 15-16)*
- Clarificarea rolului Avocatului Poporului - Art. 58 (1)
- Interzicerea relelor tratamente aplicate animalelor (Articol nou)
- Scăderea numărului de semnături necesare pentru inițiativă legislativă la 75.000 – Art 74
- Reglementarea regimului drepturilor și libertăților și a restrângerii acestora doar prin legi organice – fără posibilitatea de a fi reglementate prin Ordonante de Guvern sau Ordonanțe de Urgență – art . 76 (1)
 - *143. It is recommended that the reference to “certain rights and freedoms” referred to in this article, as well as in article 53, be clarified (see also comments under article 53 above).*
- Introducerea Referendumului de inițiativă cetățenească (250.000 semnături) – Art. 90 (1)
 - *150. The presidential monopoly to initiate referendums is limited by providing the option for 250,000 citizens to initiate referendum. This is a welcome proposal. Additional clarity would be needed on how this will work. Does the petition have to specify what question will be asked? If not, who will formulate the actual question? It is noted that the President appears to have a degree of discretion in the matter. Does the Constitutional Court have any role? 151. It is furthermore noted that, compared*

to the current article 90, the amended provisions do not allow referendum on issues regarding the revision of the Constitution. It is not specified what the consequences will be if the question, without proposing an amendment to the Constitution, poses a question the answer to which might raise constitutional questions. It is recommended that these provisions be better specified. (Comisia de la Veneția, p. 23)

- Dizolvarea parlamentului in urma validarii unui referendum pentru demiterea presedintelui, referendum in care numarul voturilor impotriva demiterii il depaseste pe cel pentru – Art. 95 (4) –
 - 160. *Within the framework of the present system, maintained in the draft revision law, the proposed new §(3) may be welcomed, as it provides a solution to a gridlock which happened in the past: when the proposal for removal has not reached 50% plus one of the validly expressed votes, dissolution of the Parliament is to follow and new parliamentary elections should take place within 45 days.*
- Precizare rolului Bancii Nationale a Romaniei – Art 137

De asemenea, reamintim și o serie de amendamente care au fost inițiate sau reformulate de membrii Comisiei, dar al căror conținut este asemănător cu propunerile Forumului Constituțional: introducerea principiului inviolabilității demnității umane, principiul egalității procesuale, garantarea dreptului la viață intimă, familială și privată, garantarea dreptului la educație, definirea și ocrotirea patrimoniului național, protejarea și conservarea patrimoniului cultural, clarificarea regimului creanțelor împotriva statului, protecția persoanelor cu dizabilități și introducerea dreptului la o buna administrare.

Departamentul de Comunicare al Formului Constituțional